

Wanneer ik wakker word, hangt mijn mond open. Mijn tanden voelen vettig aan: ik zou ze beter 's avonds kunnen poetsen, maar heb daar nooit de moed voor. In mijn ooghoeken staan opgedroogde tranen. Ik heb geen zere schouders meer. Mijn voorhoofd is bedekt met steile plukken haar. Met gespreide vingers gooi ik ze weer naar achteren. Vergeefse moeite: ze veren op als de bladzijden van een nieuw boek en vallen weer voor mijn ogen.

Als ik het hoofd buig, voel ik dat mijn baard gegroeid is: hij prikt in mijn hals.

Ik blijf op mijn rug liggen, met open ogen, warm in de nek, de lakens tot mijn kin opgetrokken om te beletten dat het bed afkoelt.

Op het plafond zitten vochtvlekken: het ligt zo dicht bij het dak. Hier en daar zijn er luchtbellens onder het behang. Mijn meubelen lijken op de huisraad die een uitdrager op het trottoir heeft gezet. De buis van mijn kachel is met een lap omwikkeld, zoals een knie. Boven het raam hangt een scheve, kapotte jaloezie.

Als ik me uitstrek, voel ik de verticale spijlen van het kooibed tegen mijn voetzolen – alsof ik een koorddanser ben of zo.

Mijn kleren wegen zwaar op mijn kuit, ze liggen plat en voelen maar aan één zijde warm aan. Mijn schoenveters hebben geen hulsjes meer.

Wanneer het regent, is het koud in de kamer. Dan lijkt het wel of niemand er heeft geslapen. Het water, dat over de volle

breedte van de ruiten stroomt, vreet de stopverf aan en vormt een plas op de grond.

Als de zon eenzaam hoog aan de hemel straalt, valt haar gouden licht midden in de kamer. Dan trekken de vliegen duizenden rechte lijnen op de plankenvloer.

Elke ochtend zingt mijn buurvrouw een woordeloos lied terwijl ze allerlei meubelen verplaatst. Haar stem wordt gedempt door de muur. Ik heb de indruk dat ik achter een grammofoon zit.

Vaak kom ik haar op de trap tegen. Ze werkt als melkmeisje. Om negen uur komt ze naar huis om op te ruimen. Haar vilten pantoffels zitten onder de melkdruppels.

Ik hou van vrouwen die pantoffels dragen: dan zien hun benen er kwetsbaar uit.

's Zomers zie je haar tepels en de schouderbandjes van haar hemd door haar bloes schemeren.

Ik heb haar mijn liefde verklaard. Ze schoot in de lach, vast omdat ik er beroerd uitzie en arm ben. Ze verkiest mannen in uniform. Ze wordt weleens gezien met haar hand onder de witte riem van een gendarme.

In een andere kamer woont een bejaarde man. Hij is zwaar ziek: hij hoest. Om het uiteinde van zijn wandelstok zit een stuk rubber. Zijn schouderbladen vormen twee bulten op zijn rug. Over zijn slaap, tussen huid en bot, loopt een gezwollen ader. Zijn jasje hangt los om zijn heupen: het bungelt alsof er niets in zijn zakken zit. De arme man loopt de treden een voor een op, zonder de leuning los te laten. Wanneer ik hem zie, zuig ik zoveel mogelijk lucht op om hem in te halen zonder opnieuw naar adem te happen.

Elke zondag komt zijn dochter hem opzoeken. Ze is elegant. De voering van haar jas lijkt op het verenkleed van een papegaai.

Die is zo mooi dat ik me afvraag of ze haar jas niet binnenste-buiten draagt. Haar hoed is vast heel duur, want als het regent, neemt ze speciaal daarvoor een taxi. De dame geurt naar parfum, echt parfum, niet de ersatz die je in glazen buisjes kunt kopen.

De huurders hier in huis verafschuwen haar. Ze zeggen dat ze beter haar vader uit de brand kan helpen, in plaats van op grote voet te leven.

Ook de familie Lecoin woont op de overloop.

Vroeg in de ochtend hoor je hun wekker rinkelen.

De man wil niets van me weten. Toch ben ik beleefd tegen hem. Hij neemt het me kwalijk dat ik laat opsta.

Met zijn werkplunje opgerold onder zijn arm komt hij elke avond tegen zevenen thuis, terwijl hij een sigaret van Engelse tabak rookt – wat de mensen laat zeggen dat arbeiders er warm-pjes bij zitten.

Hij is groot en gespierd. Als je hem complimentjes geeft, kun je zijn kracht benutten. Vorig jaar heeft hij de koffer van een dame op de derde etage naar beneden gebracht, met veel moeite weliswaar, want het deksel sloot niet.

Als iemand met hem praat, kijkt hij die persoon onderzoekend aan, want hij denkt dat iedereen de draak met hem steekt. Bij de kleinste glimlach zegt hij: ‘Ach ja... ik heb... vier jaar oorlog... De Duitsers hebben me niet te pakken gekregen...U zult me dus evenmin te pakken nemen...’

Toen hij op een dag langs me liep, mompelde hij: ‘Nietsnut!’ Ik werd bleek en wist niet wat ik moest zeggen. Een week lang kon ik niet slapen van angst dat ik een vijand had. Ik dacht dat hij me wilde slaan, dat hij een bloedhekel aan me had.

En toch, als monsieur Lecoin eens wist hoeveel ik van arbeiders hou, hoe ik met hen meeleef. Als hij eens wist hoeveel op-offeringen mijn schamele vrijheid me kost.

Hij heeft twee dochters en om hun slaag te geven gebruikt hij alleen zijn hand, voor hun bestwil. Je ziet de pezen in hun knieholten. Hun hoed wordt met een elastiek op zijn plaats gehouden.

Ik hou van kinderen, dus als ik de meisjes tegenkom, zeg ik iets tegen hen. Dan deinzen ze achteruit en opeens, zonder antwoord te geven, slaan ze op de vlucht.

Elke dinsdag doet madame Lecoin de was op de overloop. Het kraantje staat de hele dag open. Naarmate de kruiken gevuld worden, verandert het geluid. Madame Lecoin draagt een ouderwetse onderrok. Haar knotje is zo dun dat je alle haarspelden ziet zitten.

Vaak kijkt ze me met een strakke blik aan, maar ik ben op mijn hoede, want het zou heel goed kunnen dat ze me in de val wil lokken. Ze heeft trouwens geen borsten.

Zodra ik uit de veren ben, ga ik op de rand van mijn bed zitten. Mijn benen hangen vanaf de knieën te bungelen. De poriën op mijn dijen zijn zwart. Mijn teennagels lang en scherp: iemand die me niet kent, zou ze vast lelijk vinden.

Ik sta op. Mijn hoofd tolt, maar de duizeling is van korte duur. Als de zon schijnt, glanst een uit bed opgestegen stofwolk wel een minuut lang in haar stralen, als regen.

Eerst trek ik mijn sokken aan, anders dreigen er lucifers aan mijn voetzolen te plakken. Ik hou me vast aan een stoel en doe mijn broek aan.

Voor ik mijn schoenen aantrek, inspecteer ik hun zolen om in te schatten hoelang ze nog zullen meegaan.

Daarna zet ik mijn waskom, waarop het vieze water van de vorige dag kringen heeft achtergelaten, op de wc-emmer. Ik heb de bizarre gewoonte me voorover te buigen en mijn benen te

spreiden als ik me was, waarbij mijn bretel alleen vastzit aan mijn achterste broeksknopen. In het leger waste ik me zo in mijn smalle soepgamel. Mijn waskom is zodanig klein dat ze overloopt als ik mijn beide handen erin stop. Mijn zeep schuimt niet meer: het is zo'n dun stukje geworden.

Ik gebruik dezelfde handdoek voor mijn gezicht en mijn handen. Dat zou ik ook doen als ik rijk was.

Eenmaal gewassen voel ik me beter. Ik adem door mijn neus. Ik kan mijn tanden stuk voor stuk voelen. Mijn handen blijven schoon tot de middag.

Ik zet mijn hoed op. De rand is kromgetrokken door de regen. De strik van het lint zit achter volgens de laatste mode.

Ik hang mijn spiegel voor het raam op. Ik kijk graag naar mezelf in het volle daglicht. Dan zie ik er beter uit. Het licht valt op mijn jukbeenderen, mijn neus, mijn kin. De rest zit in de schaduw. Het lijkt alsof ik in het tegenlicht word gefotografeerd.

Ik mag niet te ver van de spiegel gaan staan, want hij is van slechte kwaliteit. Op een afstand vervormt hij mijn spiegelbeeld.

Ik bekijk mijn neusgaten, ooghoeken, kiezen aandachtig. Mijn kiezen zijn rot. Ze vallen niet uit: ze breken. Met behulp van een andere spiegel vang ik een glimp op van mijn profiel. Dan heb ik het gevoel ontdubbeld te zijn. Filmacteurs kennen die vreugde vast ook.

Daarna zet ik mijn raam open. De deur beweegt. Een ets met een tafereel van 1914-1918 klettert tegen de muur. Ik hoor hoe vloerkleden worden uitgeklopt, ik zie blauwzinken daken, schoorstenen, nevel die trilt als hij door een zonnestraal wordt doorboord, en de Eiffeltoren met zijn lift in het midden.

Voor ik de deur uitga, werp ik een blik op mijn kamer. Mijn bed is al afgekoeld. Een paar veren steken half uit de donsdeken.

In de poten van mijn stoel zitten gaten waar de sporten thuis-horen. De twee bladen van een ronde tafel hangen omlaag.

Dat meubilair is van mij. Een vriend heeft het me voor zijn dood cadeau gedaan. Ik heb het eigenhandig met zwavel ont-smet, want ik ben bang voor besmettelijke ziekten. Ondanks die voorzorg ben ik lang bang geweest. Ik wil blijven leven.

Met enige moeite trek ik mijn overjas aan, want de voering van de mouwen zit los.

In mijn linkszak stop ik mijn militair zakboekje, mijn sleu-tel, mijn vuile zakdoek die kraakt als ik hem openvouw. Mijn ene schouder staat hoger dan de andere: hopelijk zakt hij door het gewicht van die voorwerpen.

De deur gaat niet helemaal open. Om naar buiten te gaan knoop ik mijn jas dicht en loop er schuin door.

De tegels op de overloop zijn gebarsten. Aan het klampaampje hangt een ijzeren staaf met drie gaten erin. De leuning eindigt in de muur, zonder glazen knop.

Ik loop de trap af aan de kant van de muur, waar de treden breder zijn. Om mijn handen niet vuil te maken hou ik de leu-ning niet vast. In de sloten bengelen sleutelbossen.

Ik voel me licht als op de eerste dag dat je zonder overjas de straat op kunt. Mijn wimpers en de binnenkant van mijn oren zijn nog nat van het water uit mijn waskom. Ik beklag al wie slaapt.

Ik kom de conciërge steevast tegen. Ze hangt de matten over de leuning als ze een overloop aanveegt, of anders schuurt ze een gang met een gele borstel. Ik zeg haar gedag. Ze geeft nau-welijks antwoord en kijkt naar mijn schoenen.

Na achten wil ze eigenlijk alleen in huis zijn.